

GIH THE SWEDISH
SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES

Är religion ett hinder för tjejer inom ämnet idrott och hälsa?

En kvalitativ studie om muslimska tjejers
utmaningar i idrott och hälsa utifrån ett
interkulturellt perspektiv.

Gabriella Bacchar och Sevinc Qurbanova

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete på avancerad nivå 115:2020
Ämneslärarprogrammet mot gymnasieskolan 2016–2021
Handledare: Leif Yttergren
Examinator: Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie var att undersöka muslimska tjejers upplevelser av deltagandet i idrottsundervisningen. Studiens frågeställningar var:

- Upplever tjejerna att religionen medför hinder eller möjligheter i deltagandet i idrottsundervisningen?
- I vilka/vilket delmoment har tjejerna upplevt hinder/möjligheter av att delta i undervisningen?
- Vilken kunskap upplever tjejerna att en idrottslärare är i behov av för att förstå muslimska tjejer i undervisningen?
- Upplever tjejerna att lärarna har kunskaper om deras religiösa bakgrund och i så fall kunnat arbeta utifrån det?

Metod

En kvalitativ intervju metod har använts i studien med sex gymnasieelever från sex olika kommuner. Samtliga deltagare bär slöja och praktiserar religionen islam. Intervjuerna spelades in och transkriberades. Därefter gjordes en innehållsanalys. Det interkulturella perspektivet har använts som ett teoretiskt perspektiv i diskussionen om resultatet.

Resultat

Studiens resultat visar att de muslimska tjejerna upplever religiösa utmaningar i samband med idrottsundervisningen. De utmaningar som upplevdes i undervisningen var inom dans och simning, samt under fasteperioden ramadan. Resultatet visar även att lärarnas grad av interkulturell pedagogisk kompetens varierar mellan lärarna och detta inkluderar även hanteringen av elevernas religiösa hinder i de ovan nämnda momenten.

Slutsats

Endast en av tjejerna nämner tydligt att religionen har varit ett hinder utifrån hennes religion. Två andra tjejer upplevde snarare utmaningar i idrottsundervisningen. De delmoment som hälften av tjejerna upplevde hinder och utmaningar i var simning och dans. Samtliga tjejer i studien upplever att idrottslärarna inte besitter några kunskaper om deras religion men däremot hade lärarna interkulturell kompetens.

GIH THE SWEDISH
SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES

Is religion an obstacle for girls in the subject of sports and health?

A qualitative study of Muslim girls' challenges in sports and health from an intercultural perspective.

Gabriella Bacchar and Sevinc Qurbanova

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Master Degree Project: 115:2020

Teacher Education Program: 2016-2021

Supervisor: Leif Yttergren

Examiner: Bengt Larsson

Abstract

Aim

The purpose of this study was to examine Muslim girls' experiences of participating in physical education. The study's questions were:

- Do the girls experience that their religion brings obstacles or opportunities in their participation in physical education?
- In which sub-elements have the girls experienced obstacles / opportunities to participate in physical education?
- What knowledge do the girls experience that a sports teacher needs to understand Muslim girls in teaching?
- Do the girls feel that the teachers have knowledge of their religious background and in that case have been able to work based on it?

Method

A qualitative interview method has been used in the study with six high school students from six different municipalities who wear the hijab and practice the religion Islam. The interviews were recorded and transcribed. Alternativt and a content analysis was then performed. The intercultural perspective has been used as a theoretical perspective in the discussion of the result.

Results

The results of the study show that the Muslim girls experience religious challenges in connection with physical education. The challenges that were experienced in the teaching were in dance and swimming, as well as during the fasting period Ramadan. The results also show that the teachers' degree of intercultural pedagogical competence varies between the teachers and this also includes the management of the students' religious obstacles in the above-mentioned aspects.

Conclusion

Only one of the girls clearly mentions that religion has been an obstacle based on her religion. Two other girls rather experienced challenges in physical education. The parts that half of the girls experienced obstacles and challenges in were swimming and dancing. All the girls in the study feel that the physical education teachers do not possess any knowledge of their religion, but on the other hand the teachers had intercultural competence.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
2. Bakgrund	2
2.1 Tidigare forskning.....	3
2.2 Läroplanen	6
2.3 Elever med utländsk bakgrund och anpassning i skolan	6
2.3.1 Integrering	7
2.3.2 Assimilering	7
2.4 Islam och dess syn på fysisk aktivitet.....	8
2.5 Kvinnans roll inom islam.....	9
2.5.1 Kvinnors klädsel inom islam.....	10
3. Teoretisk utgångspunkt	11
4. Metodik och arbetsplan	11
4.1 Urval	12
4.1.1 Intervjudeltagare	12
4.2 Genomförande	13
4.3 Databearbetning	14
4.4 Tillförlitlighet.....	14
4.5 Forskningsetik.....	15
5. Resultat	16
5.1 Tjejernas upplevelser av deltagandet i ämnet idrott och hälsa	17
5.2 Möjligheter och hinder i undervisningen.....	18
5.2.1 Dans.....	18
5.2.2 Simning	19
5.2.3 Fasta	20
5.3.4 Klädsel.....	21
5.3 Idrottslärares kunskaper för att förstå muslimska tjejer.....	22
5.4 Lärarens interkulturella kunskaper om islam utifrån elevernas upplevelser	23
6. Diskussion	25
6.1 Metoddiskussion	29
6.2 Vidare forskning	30

7. Slutsatser.....	31
8. Käll- och litteraturförteckning.....	32
9. Bilagor	37

1. Inledning

De svenska skolorna har under en lång tid grundat sig på kristna värderingar. Genom åren har skolan alltmer format undervisningen utifrån objektiva och vetenskapliga grunder. Skolorna har idag anpassat undervisningen utifrån elevernas behov, intressen, erfarenheter och tankar (Skolverket, 2017). Skolverket nämner att de ovannämnda aspekterna ska underlätta för elever med olika traditioner, kulturer och religiösa trosuppfattningar. Detta bör ske i undervisningen genom att bygga upp en förståelse för elevernas levnadssätt (Gerle, 2000). Som skolverket beskriver så är skolan en mötesplats för olika livsåskådningar, traditioner och kulturer (2011). Detta anser vi ökar kravet på lärarnas sätt att arbeta utifrån jämlikhet och demokrati för att skapa en bra skolmiljö. Undervisningen i idrottshallen är dessutom annorlunda från undervisningen i klassrummet där eleverna blir bekanta med varierande undervisningsmiljöer såsom simhallar, dansstudio och utemiljöer. Dessa miljöomväxlingar och olika undervisningssituationer kan upplevas olika från individ till individ. Robinson (2018) diskuterar att skolorna i Västeuropa är uppbyggda utifrån kristna och västerländska värderingar och som blivande lärare ställer vi oss frågan om hur elevgrupper som inte motsvarar denna målgrupp upplever dessa värderingar i idrottsundervisningen. Kan dessa kristna och västerländska värderingar skapa någon form av konflikt för elevgrupper som praktiserar en annan religion i idrottsundervisningen?

Det mångkulturella samhället ställer krav på skolan eftersom eleverna bör bemötas utifrån olika religiösa behov. I läroplanen för gymnasieskolan beskrivs det att "skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning" (Skolverket, 2011, s.1). Robinson (2018) presenterar att elever med olika religiösa bakgrunder upplever svårigheter i att uttrycka och lyfta fram sina religiösa utmaningar under idrottsundervisningen. Speciellt för att idrottslärare inte överväger religion i sin undervisning, i jämförelse med andra aspekter, till exempel kön, etnicitet och mm (Ibid). Vår utgångspunkt i denna studie blir därmed att undersöka hur religion påverkar idrottsundervisningen i skolan för tjejer med en islamisk bakgrund.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka muslimska tjejers upplevelser av deltagandet i idrottsundervisningen. För att få en tydligare förståelse av elevernas erfarenheter har vi konstruerat följande frågeställningar:

- Upplever tjejerna att religionen medför ett hinder/möjligheter i deltagandet i idrottsundervisningen?
- I vilka/vilket delmoment har tjejerna upplevt hinder/möjligheter av att delta i undervisningen?
- Vilken kunskap upplever tjejerna att en idrottslärare är i behov av för att förstå muslimska tjejer i undervisningen?
- Upplever tjejerna att lärarna har kunskaper om deras religiösa bakgrund och i så fall kunnat arbeta utifrån det?

2. Bakgrund

Alla länder i EU har en del av befolkningen som är flerspråkiga, många minoriteter och en befolkning med olika kulturella bakgrunder som tillkännager sig till olika religioner (Lorentz, 2018). Mångkultur innebär inte endast att människor har olika etniciteter och nationaliteter i ett samhälle. Lorentz (2018) påpekar att mångkultur även inbegriper att människor har sitt eget språk, kultur, traditioner och sedvänjor som de tagit med sig från sitt ursprungsland. I dagens Sverige förekommer det inga rena eller homogena kulturer och alla dessa kulturer kan ses som hybrida, som befinner sig i en ständigt förändrande process av gamla och nya definitioner av kulturer (Lorentz, 2018). I Sverige lever vi i ett mångkulturellt tillstånd som är utfallet av den demografiska förändringen som skett i världen. Genom den kulturella mångfalden har den svenska befolkningen ökat och resulterat i kulturmöten och kulturella expansioner av den egna identiteten. När dessa olika kulturella uttryck och beteenden möts och förenas så börjar det talas om hybrida kulturer där vi alla blir delaktiga i det mångkulturella samhället (Lorentz, 2018).

Enligt Pew Research Center så uppskattas det att cirka 8,1 procent, vilket motsvarar 810 000 personer i Sverige, identifierar sig som muslimer och utav dessa är det en tredjedel som är

praktiserande, det vill säga ber fem gånger om dagen. Enligt Skolvärlden (2017) så finns det 11 muslimska friskolor i Sverige. Dock finns det inget konkret svar på hur många elever i Sverige som identifierar sig som en muslim eller praktiserar islam.

Jan Samuelsson (2014) diskuterar hur muslimer ställer sig kritiskt till de svenska skolorna gällande religionsundervisning, sexualundervisningen och idrottsundervisningen. Författaren presenterar hur föräldrarna väljer att sätta sina barn i muslimska skolor framför de svenska skolorna. I religionskunskapsundervisningen framkommer det att undervisningen om islam bör hållas av en muslim. Föräldrarna anser att de muslimska värderingarna inte synliggörs i undervisningen genom att prata om religionen på ett objektiva sätt, som lärare i de svenska skolorna gör. Vidare nämns det att sexualkunskapen anses vara en privat angelägenhet som ska ligga utanför skolans sfär och det muslimska samlevnadsättet är synnerligen skiljaktigt från det svenska samlevnadsättet. I idrottsundervisningen vill man till skillnad från svenska skolor skilja på könen och dela upp undervisningen så att pojkarna har idrottsundervisning för sig och tjejerna för sig. Detta stödjer muslimerna genom att referera till Koranen om hur könen ska förhålla sig till varandra och kvinnans klädsel. (Samuelsson, 2014)

2.1 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi först att diskutera två av studierna som Robinson (2018) tagit med i sin metastudie. Vi kommer därefter att presentera olika studier som är kopplade till muslimska tjejers fysiska aktivitet, hur läroplanen förhåller sig till fysisk aktivitet och möjligheter till en lärande miljö för att sedan avsluta detta avsnitt med att diskutera islams syn på hälsa och muslimska kvinnors möjligheter till att utföra fysisk aktivitet.

Susanne Lundvall, forskare i idrottsvetenskap har i en artikel (2009) diskuterat hur internationell forskning visar skillnader till att kvinnor och tjejer från samma minoritetsgrupper inte ägnar sig åt idrott i samma utsträckning som män och kvinnor från andra grupper. Lundvall (2009) visar att orsaken till ett frånvarande från idrotten beror på familjeansvar och religiösa hinder. Frånvarandet är många gånger förknippat med etnicitet, kön, bärandet av sjal, kroppstäckande och avhållsamhet från närkontakt med det motsatta könet.

Robinson (2018) har gjort en metastudie där han sammanfattar 30 olika artiklar från nästan hela världen som fokuserar på religion och idrottsundervisning. 20 av dessa artiklar fokuserar

på muslimer i idrottsundervisningen eller idrottssammanhang. Robinson diskuterar att fysisk utbildning inom många västerländska länder, det vill säga Europa, har påverkats framförallt av religionen kristendom och kristna läran. Vidare resonerar Robinson (2018) om en studie där en jämförelse sker mellan kristna och muslimska tjejer i idrottsundervisningen. Skillnaden mellan dessa grupper var att kristendomen saknar samma form av klädkrav som finns inom den muslimska tron. Aboul-Enein (2016) framhåller att Koranen framhåller vikten av att vara fysiskt aktiv, att ha en hälsosam kost och nutrition. Koranen behandlar blodcirkulationssystemet där den belyser meningsfullheten av välbefinnandet och hälsan överlag (Ibid).

Dagkas (2007) diskuterar att idrottslärares kunskaper, metoder och förståelse av islam är begränsad. Dessa begränsningar medför därmed svårighet vid undervisning för muslimska tjejer. Författaren nämner att begränsningarna är kopplade till brister i grundutbildningen för lärare och därmed väljer lärarna att låta eleverna avstå från deltagandet i undervisningen. Bland annat under fasteperioden, istället för att välja att integrera och använda sig av inkluderingsmetoder (Dagkas, 2007).

2.2.1 Forskning om muslimska tjejer och fysisk aktivitet

Under de senaste åren har det uppstått många omstridda svårigheter i de länder där muslimerna är en minoritet, inte minst under idrottsundervisningen, hävdar Jiwani och Rail (2010). Ett identifierbart bekymmer i idrottsundervisningen som författarna diskuterar är att skolor i Kanada har svårt att bemöta och lösa uppkomna svårigheter som rör muslimska tjejer. Detta trots att muslimska tjejer har intresse för fysisk aktivitet då de får möta mycket mer utmaningar än muslimska pojkar, när det kommer till fysisk aktivitet (Jiwani & Rail, 2010). De utmaningarna som tjejerna möter är bland annat kopplade till religiösa och kulturella traditioner, menar Jiwani och Rail (2010). De utmaningar som påpekas utifrån den religiösa och kulturella traditionen är att könen inte ska ha någon form av närkontakt till personer som inte ingår i familjen.

Några amerikanska författare har fokuserat på muslimska tjejers möjligheter vid deltagandet i fysisk aktivitet i skolan (Hamzeh & Kimberly, 2012). I denna studie presenteras fyra tjejers synsätt på hur deras deltagande påverkas. Med hjälp av olika datainsamlingsmetoder kommer forskarna fram till att tjejers deltagande framförallt har påverkats av föräldrarnas samtycke.

Det var föräldrarna som bestämde om eleverna fick delta eller inte i moment där killar var delaktiga. De aktiviteter som föräldrarna ansåg vara förbjudna att delta i var främst, simning, basket och klättring där pojkar inkluderades. I deras studie presenteras det även att en del muslimska tjejer behövde ha kvinnliga instruktörer i simningen och andra fysiska aktiviteter för att kunna delta. Liknande slutsatser drogs även i en annan studie av Benn och Pfister (2013) där muslimska tjejer observerades i England och Danmark. Författarna stötte också på könsstereotyper, kulturella och religiösa begränsningar. Skribenterna konstaterade även att av alla momenten i undervisningen i idrott och hälsa så var simning och dans de största svårigheterna för muslimska tjejer. (Ibid)

I en intervjustudie gjord av Walseth (2015) i Norge med 21 muslimska kvinnor i åldern 16–25 presenterar erfarenheterna av idrott i skolan och fysisk aktivitet på fritiden. Resultatet visade att när muslimska kvinnorna deltog i idrottsaktiviteter utmanades de av muslimska normer vilket skapade en konflikt om vad som är kvinnligt respektive manligt inom islam. Ett exempel från denna studie var att tävlande sågs mer som manlig aktivitet än kvinnligt och därför var idrott inte lämpligt för muslimska kvinnor. Walseth (2015) studie visar också att många av tjejernas föräldrar hävdade att tjejerna skulle vara hemma och hjälpa till med hushållssysslor, ta hand om sina syskon eller göra läxor istället för att vara fysiskt aktiva. Detta medförde även att dessa tjejer inte kunde använda fritiden till att engagera sig inom idrott. En annan studie skriven av Hamzeh och Oliver (2012) visar att muslimska tjejer drar sig alltmer tillbaka från fysisk aktivitet på grund av kulturella normer. Detta menar författarna är en svårighet för muslimska tjejer i undervisningssituationer. De hävdar att pedagoger och lärare bör lyssna på muslimska tjejer för att kunna öppna upp möjligheter för deras lärande och för att bjuda in och skapa en inkluderande undervisning.

I en studie från Birmingham, har tre forskare fokuserat på deltagandet av muslimska tjejer i idrott och skolsporter. Benn, Dagkas och Jawad (2011) nämner att majoriteten av ungdomarnas attityder var positiva till idrott, men att föräldrarnas synsätt varierande. Många föräldrar ansåg att det är hälsosamt för ungdomarna att vara fysiskt aktiva medan andra föräldrar ansåg att det gick emot deras kultur. Det som föräldrarna ansåg gemensamt var att skolan behöver förbättra insatsen till att arbeta med religion både inom skolprocesser, politik och inkluderande lärmiljö just för muslimska ungdomar. Ett exempel är att skolan ska ha separat undervisning såsom, tjejer för sig och killar för sig när det kommer till simundervisning för att kunna inkludera muslimska tjejer i idrottsundervisningen. (Benn, Dagkas & Jawad, 2011)

Det finns en hel del studier och undersökningar som har gjorts på religionen islam och en hel del studier på lärarens sätt att arbeta med religion i ämnet idrott och hälsa. Dock är dessa studier utförda i andra länder och inte i Sverige. Vi hittade inte heller några studier där det presenterats och fokuserats på muslimska tjejers tankar och erfarenheter om att delta i idrottsundervisningen i Sverige från grundskolan upp till gymnasiet. Vårt fokus i denna studie blir därmed att titta närmare på om religionen har varit ett hinder för tjejer utifrån deras egna perspektiv och upplevelser i svensk skolmiljö under ett längre tidsperspektiv. Resultatet från vår studie ska jämföras med studier från andra länder för att se om våra resultat stämmer överens med andra studier. Det är skillnad på läroplanen och kunskapskrav från ett land till ett annat. Av den anledningen blir vår studie intressant som blivande lärare att se om liknande hinder uppstår även i Sverige eller inte.

2.2 Läroplanen

Enligt Sveriges skollag (2010:800) ska utbildningen bidra till alla barns och elevers utveckling, lärande och även livslånga lusten att lära. Detta är något som alla skolor måste följa så att alla elever kan utveckla sina kunskaper. Skolan bör arbeta med att erbjuda en utbildning som är lika för alla elever, "som anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov" (Skolverket, 2011, s.2). I gymnasiets läroplan introduceras det om förståelse samt medmänsklighet. Det betecknas att skolan ska främja förståelse för andra människor i syfte till att inte utsätta individen för diskriminering på grund av bland annat kön, religion, etnisk tillhörighet eller trosuppfattning (Skolverket, 2011). I läroplanen för idrott och hälsa framhävs det att undervisningen bidrar till att uppleva och förstå betydelsen av rörelseaktiviteter och hur det har en koppling till välbefinnande och hälsa. Läraren ska ge eleverna möjlighet till att öka sina kunskaper och färdigheter kring rörelseaktiviteter och hur olika livsstilsfaktorer påverkar individen för att kunna ta hand om sin egen hälsa (Skolverket, 2011).

2.3 Elever med utländsk bakgrund och anpassning i skolan

För elever ska kunna anpassa sig till det som anses vara det normala i samhället och i skolan kan det vara utmanande när det framhävs att skolan är en institution som ska stå för mångfald och minimera samhällsliga skillnader. När man börjar tala om skillnader i samhället och ser

avvikanden i samhällets normer bildas det ett vi och dem- tänkande (Wiltgren, 2016). Samhällets normer är uppfattningar som majoriteten av en befolkning i ett samhälle är eniga om eller vana vid. Avvikande från samhälleliga normer i skolans värld leder till ett utanförskap bland eleverna. Författarna Sawyer och Kamali (2006) belyser att utbildningssystemet har nyttjats för att utforma en enhetlig befolkning, vilket är den främsta orsaken till att elever med invandrarbakgrund och etniska minoritetsgrupper särbehandlas. Elmeroth (2008) nämner hur elever med utländsk bakgrund inte blir bemötta utifrån deras olikheter och förutsättningar i undervisningen. Likt vad Sawyer och Kamali (2006) tidigare nämnde så syns det en tydlig bild av andrafiering i skolans värld där vi- och dem synsättet förstärks.

2.3.1 Integrering

Ur ett skolperspektiv kan skolintegrering innebära att man medvetet sätter elever med olika förutsättningar i en grupp eller skolklass för att få en helhet (Rosenqvist, 1996). Haug (1998) har delat in begreppet i två delar, *segregerande integrering* och *inkluderande integrering*. Den centrala delen inom den segregering integreringen är att finna den mest gynnsamma miljön för den enskilda eleven. Det kan gälla undervisning avskilt från klassen eller i mindre grupp. Utmaningen för lärarna blir därmed att individanpassa undervisningen och skapa förutsättningar för eleverna att anpassa sig till skolan och samhället. När elever avskiljs (segregeras) ur klassen blir målet att eleverna så småningom ska återgå till sin klass med lika förutsättningar som alla andra elever (Haug, 1998). Inkluderande integrering syftar till att eleven ska få undervisning i sin ordinarie klass där inkludering och integrering ligger till grund som är en del av skolans värdegrund (Haug, 1998). Skolverket menar att “inkludering innebär att ett skolsystem är ansvarigt för alla elever oavsett deras individuella egenskaper och att inga segregering lösningar skapas för olika kategorier av elever (utöver sådana som rör spatialitet, boende, och temporalitet, ålder)” (Skolverket, s.3, 2018).

2.3.2 Assimilering

Brewton Barrys (1963) definition av assimilering innebär en process där grupper med olika kulturer förs samman som resulterar i en gemensam kultur. Barry talar om att assimilering handlar om det kulturella arvet. När man talar om en gemensam kultur så handlar det inte enbart om gemensamma nämnare såsom klädval, mat, språk utan även värderingar, attityder och idéer.

Barry talar om att assimilering handlar om det kulturella arvet (Berry 1963 se Gordon 1964). För att tolka Miller M. Gordons perspektiv används Eli Göndörs (2019) bok om *Religions kollision - Minoritet, majoritet och toleransens gränser*. Författaren skriver att majoritetssamhället kan reagera starkt mot avvikande beteenden. Det kan resultera i att majoritetssamhället förbjuder det annorlunda beteendet (Göndör, 2019). Ett exempel på ett avvikande beteende kan vara en heltäckande slöja om det inte alltid accepteras av majoritetssamhället, eftersom det sticker ut mot majoritetens normer. Men samma slöja kan i andra sociala kontexter anses vara normen i samhället. Assimilering är ett kravbaserat perspektiv där immigranter behöver anpassa sig till majoritetssamhället (Göndör, 2019).

2.4 Islam och dess syn på fysisk aktivitet

För att få en djupare förståelse över respondenternas upplevelser är det därför viktigt att få en inblick i religionen. Enligt muslimer är de fem pelarna en central del för hur en muslim ska leva (Esposito & Torhell, 2011).

1. Trosbekännelsen innebär en förpliktelse att lyda Gud och att följa profeten. Det finns Ingen Gud utom Gud, och Muhammed är Guds sändebud.
2. Bönen. Fem gånger om dagen med ansiktet vänt mot Mecka.
3. Allmosan. En muslim bör skänka 2,5 % av sina tillgångar till fattiga och sjuka.
4. Fastan. Under månaden där ramadan infaller fastar man. Man får inte dricka, äta eller ha samlag när solen är uppe. Ramadan infaller alltid den månad då Muhammed mottog Koranen och själv fastade.
5. Vallfärden. Pilgrimsfärden till Mecka som bör genomföras en gång under livet.

Den viktigaste religiösa skriften inom islam är koranen. Kapitlen i Koranen beskriver förhållandet mellan människor och Gud. Det beskrivs korta uppmaningar om omvändelse, stamfädernas motargument, läran, plikterna och skrifter mot och om hycklarna och de otrogna (kafir). (Esposito & Torhell, 2011)

Vikten av fysisk aktivitet framkommer i Koranen och att en hälsosam kost och nutritionens roll är två betydelsefulla delar inom religionen. Det läggs tonvikt på att förstå sig på sjukdomar och hur människan kan uppnå en hälsosam livsstil (Aboul-Enein, 2016). Ett hälsosamt liv inom islam innebär olika aspekter av hälsa, den andliga, emotionella och den fysiska hälsan.

Muslimerna anser att Gud givit dem deras kroppar i förtroende att sköta om och inte missbruka kropparna. Upprätthållandet av en god hälsa är centralt inom islam och detta är på grund av att en troende muslim ska ha tillräckligt god hälsa för att utföra de fem dagliga bönen och ha styrkan till att klara av fastan under ramadanmånaden. Likaså att kunna utföra hajj, vilket innebär pilgrimsfärden till Mecka som kan vara fysiskt påfrestande (Aboul-Enein 2016). Citatet nedan är ett exempel från Koranen som framhäver vikten av fysisk aktivitet.

“Den islamiskt lärde imām ibn al-Qayyim (1292–1350) har sagt att fysisk aktivitet hjälper kroppen att bli av med överflödiga mat på ett mycket naturligt sätt samtidigt som immunförsvaret stärks. Han menade också att varje organ i kroppen har sin egen sport (eller rörelse) som passar just den och att ridning, bågskytte, brottning och löpning är sporter som gynnar hela kroppen” (Al Qaradawi 2001, s. 147).

2.5 Kvinnans roll inom islam

Detta avsnitt kommer att behandla kvinnors uppmaningar och roller inom islam bland annat hur kvinnan ska klä sig och hur hon ska förhålla sig till det motsatta könet. Det finns en hel del regler gällande hur kvinnan och mannen ska vara gentemot varandra inom islam. Några av dessa regler är att kvinnor och män inte får ha någon form av kontakt. Nedan följer några exempel från Koranen där det förtydligas.

”Och de må kasta sin slöja över barm och ej visa sina behag annat än för sina män eller sina fäder eller sina mäns fäder eller sina söner eller sina mäns söder eller sina bröder eller sina bröders söner eller sina systrars söner” (Zetteénsten, 2003, s.220)

“Säg till de rättrogna, att de behärska sina blickar och akta sin lem; detta är lämpligast för dem. Gud är förvisso underkunnig om vad de företaga sig.” (Zettensteén, 2003, s.220)

Män och kvinnor kan skaka hand men inte över könsgränserna, förutom närstående som mor, far, bror och syster samt äkta makar. Reglerna är samma för kvinnor som män; vi rör endast vid vår nära familj eller äkta make/maka. Att skaka hand över könsgränsen anses därför som ett intimt övertramp

2.5.1 Kvinnors klädsel inom islam

Inom islam finns det fyra kategorier som kvinnor och tjejer är indelade i. Anledningen till varför vi kommer lyfta upp dessa kategorier är för att vi ska kunna kategorisera tjejernas val av huvudbonad. Kahan (2013) presenterar dessa kategorier. Den första gruppen består av kvinnor och tjejer som inte använder sig av någon slöja alls. I den andra gruppen använder kvinnorna hijab-slöja för att endast täcka håret. I den tredje kategorin talar man om krimarslöja, vilket täcker håret men också hela vägen till bröstet. Den sista kategorin är kvinnor och tjejer som använder nikab-slöja. Detta innebär att den islamska uniformen används av kvinnor som stödjer en mer fundamentalistisk tolkning av islam (Kahan, 2013). I denna kategori täcks alla delar av kroppen, en ansiktsslöja används i samband med krimarslöjan och även långa handskar.

Valet av klädsel varierar beroende på hur strikt den troende muslimen förhåller sig till reglerna och hur pass troende man är. I Koranen förekommer det skrivningar om hur kvinnan ska klä sig och nedan citeras två verser.

“Och säg till de troende kvinnorna att de bör sänka blicken och lägga band på sin sinnlighet och inte visa mer av sina behag än vad som anständigtvis kan vara synligt; låt dem därför fästa slöjan (khimar) så att den täcker barmen
(Zettensteén, 2003, s. 220)

Den ovannämnda versen nämner ordet *khimar* som innebär att kvinnan ska täcka huvudet och detta ligger inom islam till grund för användandet av huvudbonader. (Muhammad, 1998)

3. Teoretisk utgångspunkt

Det interkulturella perspektivet kommer att användas som teoretisk utgångspunkt. Lahdenperä (2008) skriver att interkulturalitet sätter kvalitativa och värdemässiga perspektiv på kulturmöten. I målen för de etiska värdena inom interkulturalitet nämns bland annat de normativa och moraliska aspekterna ömsesidig respekt, tolerans, jämlikhet, demokrati och social rättvisa (Lahdenperä, 2008). Lahdenperä nämner att dessa etiska värden är den del som fastställer huruvida en individ kan leva i ett samhälle med demokratiska värderingar och mångfald. Lahdenperä menar att en person behöver kunskap och inblick i hur social interaktion och sociala relationer påverkas av fördomar, rasism, sociala skillnader och diskriminering (Lahdenperä, 2008).

De ovannämnda normativa aspekterna är en utav de tre aspekterna som Lahdenperä delar interkulturalism i. De andra aspekterna är den kritiska och den nydanande aspekten. Den kritiska aspekten kan tolkas såsom att man är kritiskt medveten om sin egen kultur där man börjar jämföra sina kulturella värderingar och historia med andra kulturella och sociala strukturer, speciellt för personer som innehar en högre maktposition. Den nydanande aspekten handlar om skapandet av något nytt, att integrera och dela med sig av varandras kulturer som leder till förnyande tolkningar av kulturer och traditioner samt identitet (Lahdenperä, 2008). De tre aspekterna är betydelsefulla för att förstå sig på målet med vad interkulturalitet är och vad det har för betydelse. Detta eftersom tjejerna vi valt att intervjua kommer med olika traditioner och kulturella värderingar och det är viktigt att ha de tre aspekterna i åtanke när vi transkriberar och analyserar svaren.

4. Metodik och arbetsplan

Denna studie grundar sig på en kvalitativ metod. Detta innebär att intervjuer används som insamlingsmetod. Detta metodval är tillämpligt för att nå syftet med studien och svara på frågeställningarna. I denna undersökning kommer semistrukturerade intervjuer att användas för att få svar på frågeställningarna. Lantz (2013, s.125) påpekar att ”det lättaste sättet att få information om hur en person uppfattar eller känner inför en företeelse, är att ställa frågor”. För att intervjuerna ska ge oss så mycket material som möjligt kommer vi att planera och följa

trattmodellen som nämns av Kylén (2004). En intervjuguide kommer att konstrueras och förberedas innan genomförandet. Efter genomförandet kommer intervjuerna att transkriberas och analyseras utifrån det interkulturella perspektivet och de beskrivna begreppen från tidigare avsnitt. Frågorna i studien kommer att vara öppna och ostrukturerade för att diskussionen kring frågeställningarna ska leda till en djupare förståelse kring forskningsområdet (Hassmén & Hassmén, 2008). För att sedan analysera materialet kommer den innehållsanalys att genomföras. På grund av Covid-19 pandemin och de nya restriktionerna kommer fysiska intervjuer inte vara lämpligt och därmed svåra att genomföra. Intervjuerna kommer därmed genomföras online via videokonferenssamtal i programmet Zoom.

4.1 Urval

Undersökningen kommer genomföras på tjejer i gymnasiet och dessa tjejer kommer att få reflektera tillbaka på sin skolgång. Detta är främst för att få ett brett perspektiv på deras tankar och erfarenheter som de har stött på under alla år i idrottsundervisningen. Urvalet består av sex religiösa muslimska tjejer som går på olika gymnasier i olika stadsdelar i Stockholm. Dessa områden är Liljeholmen, Johanneshov, Stockholm stad, Botkyrka, Nacka och Sollentuna. Urvalet var ett målmedvetet och strategiskt urval, vilket innebär att tjejerna valdes utifrån vilka som anses kunna bidra med relevant information till studien. Detta innebär att tjejerna ska ha en islamisk bakgrund och för att kunna underlätta urvalet valde vi enbart tjejer som bär slöja (Denscombe, 2010). Anledningen till att tjejerna är valda utifrån olika områden och från olika gymnasier är för att inte ha samma idrottslärare i undersökningen. Urvalet efterfrågades genom Facebook i en grupp som heter muslimska kompetensportalen. Där skrevs ett inlägg om undersökningens syfte och vilka urvalet syftade på. Vid intresse hörde tjejerna av sig och vi förmedlade vidare hur intervjuerna skulle ske och varför vi utför denna undersökning.

4.1.1 Intervjudeltagare

I undersökningen har deltagarna andra namn och dessa är inte deras riktiga namn utan pseudonymer för att anonymisera deltagarna. I studien frågade vi vilket betyg som respondenterna fått i ämnet idrott och hälsa på gymnasiet för att se ifall de upplever att religionen har en påverkan på deras betyg och deltagande i undervisningen. Nedan följer en

kort beskrivning av vilket betyg de hade i gymnasiet och begränsad information för att skydda deras anonymitet.

Melissa fick D i idrott och hälsa ett och betyget C i idrott och hälsa två. Hon gick i en gymnasieskola Nacka kommun och använder en krimar-slöja.

Nadja fick B i idrott och hälsa ett och gick i en gymnasieskola i stadsdelen Liljeholmen i Stockholms kommun och använder en krimar-slöja.

Sabrina fick E i idrott och hälsa ett och gick i en gymnasieskola i Stockholms kommun och hon använder en hijab-slöja.

Ines fick A i idrott och hälsa ett och gick i en gymnasieskola i stadsdelen Johanneshov i Stockholms kommun. Hon använder också en hijab-slöja.

Sarah fick D i ämnet idrott och hälsa ett i gymnasiet och gick i en gymnasieskola i Botkyrka kommun och hon använder en hijab-slöja.

Aisha fick A idrott och hälsa ett i gymnasieskola i Sollentuna kommun och använder en krimar-slöja.

4.2 Genomförande

I genomförandet av intervjuerna användes trattmodellen för att skapa en struktur. Denna modell efterliknar en tratt och inleds med generella frågor för att sedan smalna in och ställa mer definierade frågor som berör studiens frågeställningar (Kylén, 2004). De material som användes för att genomföra undersökningen var det digitala programmet Zoom för att kunna genomföra videosamtal via datorn med respondenterna. En app i mobiltelefonen användes även som säkerhet för att spela in samtalet. Inför intervjuerna gjordes en intervjuguide och en pilotintervju för att säkerställa att frågorna var relevanta för studien och även för att ha en tydlig

struktur. Pilotintervju genomfördes på en gymnasieelev som praktiserar islam och bär slöja. Pilotintervju medförde att vi fick ändra, förtydliga och ta bort vissa frågor då det blev upprepningar av svar. Detta medförde också att vi fick ha följdfrågor på vissa frågor för att få ett utvecklande svar till studien.

I denna studie kommer den fenomenologiska förståelseformen att användas. Det är en term som försöker förstå sociala fenomen utifrån aktörers egna perspektiv. Talet och sättet att ställa frågorna anpassades till respondenten (Hassmén & Hassmén, 2008).

4.3 Databearbetning

I analysen användes de transkriberade intervjuerna för att få fram svaren på diverse frågeställningar om elevernas religiösa utmaningar och lärarens kunskaper. En innehållsanalys syftar till att identifiera mönster och relationer mellan variabler och teman (Hassmén & Hassmén, 2008). Innehållet av intervjuerna har analyserats för att finna samband eller olikheter i respondenternas svar. Materialet har även analyserats utifrån det interkulturella perspektivet och tidigare forskning för att djupare diskutera innehållet. Respondenternas svar analyserades för att finna likheter i ord. De ord som vi fann likheter ifrån respondenternas svar var fastan, ramadan, simning, dans, klädsel och slöja. Det fanns tydliga mönster i de nämnda orden och likheter i vilka sammanhang orden nämnds i. Denscombe (2010) hävdar att användandet av en innehållsanalys kan tydligt mäta innehållet och finna mönster i både ord och meningar av intervjubearbetningen som är lämpade för studiens syfte.

4.4 Tillförlitlighet

Denna studie grundar sig på en undersökning där tjejernas egna upplevelser framhävs och därför blir det viktigt att objektiviteten hos de som intervjuar betonas i undersökningen för att inte påverka forskningsresultatet. Reliabiliteten i en studie hänger samman med forskningsresultatets tillförlitlighet. Det handlar främst om hur resultatet kan reproduceras vid andra tidpunkter och av andra forskare. Dessa svar är tjejernas egna upplevelser och verkliga händelser vilket därmed inte kommer att förändra intervjupersonernas svar och inte ge olika resultat till olika forskare. (Kvale & Brinkmann, 2014)

Undersökningens validitet och reliabilitet är viktiga aspekter att ta hänsyn till i studien. Det innebär hur trovärdig och pålitlig undersökningen är som i sin tur kan påverka resultatet. Validitet och reliabilitet kan diskuteras utifrån fyra aspekter som Hastie och Hay (2012) nämner i *Research methods in physical education and youth sport*. De fyra aspekterna är: trovärdighet, pålitlighet, överförbarhet och bekräftelsebarhet. Trovärdighet, handlar om i vilken utsträckning de insamlade informationen är användbara i resultatet. Pålitlighet, handlar om i vilken kontext vår undersökning gjordes i, samt om rätt metoden användes och utfördes på ett korrekt sätt. Överförbarheten i studien behandlar om resultatet kan diskuteras i andra sammanhang till exempel i andra delar av Sverige. Bekräftelsebarhet redogör för om resultaten kan bekräftas av andra utomstående personer. Alla dessa delar har tagits hänsyn till för att få en så trovärdig studie som möjligt. För att kunna lyckas med detta har även en pilotintervju genomförts på en muslimsk tjej på gymnasiet. De otillräckliga frågorna i intervjuguiden gjordes om för att förtydliga frågorna och minska risken för feltolkning.

4.5 Forskningsetik

Vetenskapsrådet har fyra forskningsetiska principer som ställer krav på forskaren. De fyra kraven som nämns av Vetenskapsrådet (2002) är informationskravet som betyder att respondenterna ska informeras gällande syftet med studien samt konfidentialiteten. Deltagarna ska även underrättas om att deltagandet är frivilligt. Samtyckeskravet syftar till att få deltagarens samtycke där personen tagit del av all information och de krav som ställs i genomförandet. Genom samtycke så godtar medverkande alla villkor i studien. Konfidentialitetskravet syftar till att forskaren har tystnadsplikt och inte får dela med sig av personliga uppgifter om deltagarna. Av den anledningen har vi valt att ge deltagarna anonyma namn och endast skriva vilka kommuner eller stadsdelar eleverna gick i gymnasiet. Nyttjandekrav betyder att den information som samlats in enbart skall användas för studiens syfte och deltagarnas uppgifter får efter avslutad studie inte användas utan ett medgivande av självaste personen. Alla deltagare har blivit informerade om de fyra kraven innan de medverkade i studien.

I undersökningen har inga namn efterfrågats av deltagarna, vilket innebär att eleverna blir anonyma i studien. Innan genomförandet av undersökningen gavs eleverna möjlighet att samtycka att delta i undersökningen och välja att svara på frågorna. Som Patel och Davidsson

(2011) hävdar så är det viktigt att skribenterna informeras om syftet i studien och att de själva väljer att samtycka om deras medverkan i undersökningen. Detta gjordes innan utförandet genom mail eller på Facebook via ett följebrev där vi beskrev och introducerade syftet med intervjuerna. Likaså presenteras de olika principerna och kraven som gällde i undersökningen (Vetenskapsrådet, 2002).

5. Resultat

I detta avsnitt kommer vi att presentera resultatet av intervjuerna. Frågeställningarna kommer att besvaras genom att både citera från intervjuerna med eleverna och även lyfta fram vad som sagts under intervjuerna. För att få en tydligare förståelse och inblick på resultatet kommer därmed en definition av de begrepp vi anser att läsarna bör ha en inblick i att presenteras. Enligt Nationalencyklopedin (2020) förklaras begreppet *hinder* som en “omständigt som försvårar eller omöjliggör någon verksamhet eller utveckling”. Begreppet *möjlighet* förklaras som en möjlig utväg eller åtgärd. Det innebär att alla människor ska få ett tillfälle att göra rätt för sig utan begränsning (Ibid). Dessa två begrepp är centrala delar i vår undersökning då vi efterfrågar tjejernas upplevelser om deras möjligheter och hinder som de har upplevt i idrottsundervisningen. Det som också kommer att presenteras i resultatet är begreppet *utmaning* som innebär att något ses ansträngande men som ändå är attraktivt (Ibid).

Inledningsvis i den första delen av resultatet kommer tjejernas upplevelser om idrottsundervisningen att presenteras. Sedan kommer de religiösa hindren och möjligheter som eleverna upplevt under idrottsundervisningen att beskrivas samt i de olika delmomenten dem har upplevt hindren. Vi kommer att presentera möjligheterna och hindren som tjejerna upplever i avsnitten om de påverkade delmomenten. Därefter kommer det presenteras vilka interkulturella kunskaper tjejernas lärare har haft kopplat till religionen och vilka verktyg som lärarna har använt sig av.

5.1 Tjejernas upplevelser av deltagandet i ämnet idrott och hälsa

En större del av tjejernas upplevelser av deltagandet i undervisningen har varit positiva då majoriteten inte upplevt ett hinder i deltagandet utan mer som en utmaning. De religiösa utmaningarna har varit en fråga om klädsel under simningen hos en utav tjejerna då idrottsläraren inte hade löst problemet med andra förslag. Övriga tjejer har upplevt att ombytet inför idrottslektionerna varit en utmaning i allmänhet. Nedan framkommer det exempel från respondenterna som beskriver olika aspekter av upplevelser av deltagandet.

Melissa har inte upplevt några problem av att delta i idrottsundervisningen under gymnasiet då hon berättar att “andra året var lalligt, vi behövde inte ens byta om vi kom dit bara för att få närvaro.” Under grundskolan och högstadiet upplevde hon obehag av att byta om och duscha i omklädningsrummet. Hon berättar att “oftast så brukar inte muslimska tjejer klä av sig helt i grundskolan när de bytte om eller duschade.” Vidare nämner hon att detta inte påverkade deltagandet i idrottsundervisningen heller.

Nadja upplever inte att hennes trosuppfattning påverkat deltagandet. Hon poängterar att enligt religionen bör man “ta hand om sin kropp, det är väldigt viktigt med kosten, och vikten av att motionera då inom vår trosuppfattning är vår kropp en gåva som vi ska ta hand om.” Av den anledningen har deltagandet i ämnet idrott och hälsa inte varit ett problem för Nadja.

Sabrina diskuterar att det både finns positiva och negativa upplevelser och hennes största utmaning i ämnet idrott och hälsa var i delmomentet simning. Eftersom lärarna inte ville hjälpa henne att lösa hennes problem att delta i simundervisningen så berättar Sabrina att “jag störde mig på hela situationen om att läraren inte kunde lösa det på ett annat sätt”. Vidare nämner Sabrina att när hon inte deltog i ett moment såg hon till att delta och vara engagerad i andra moment som hon var intresserad av för att försöka kompensera.

Ines poängterar att hon bara har positiva upplevelser och att hon inte har haft problem av att delta i några delmoment i idrottsundervisningen. Hon säger “jag har inte upplevt några hinder, då jag deltog i alla moment.”

Sarah berättar att hon kände sig begränsad av att delta i vissa saker i idrottsundervisningen, och nämner vidare att “men om jag ska va helt ärlig, jag tycker inte om idrott och jag tyckte att det var skönt att jag begränsades.”

Aisha nämner att hon upplever att hennes religiösa bakgrund påverkat ämnet idrott och hälsa då hon nämner att “likt som det har påverkat många andra ämnen i skolan”. Aisha berättar att hon har varit lite tveksam till hur hon ska klä sig. “Folk har kanske tigha byxor och t-shirt eller shorts men jag brukade ha lösa byxor och en tjocktröja för att täcka mig extra mycket plus min själ”.

5.2 Möjligheter och hinder i undervisningen

Majoriteten av de religiösa hindren var grundade på interaktionen mellan könen inom dans. Det framkom även utmaningar i simning och deltagandet under fastetiden ramadan. Nedan finner vi exempel på respondenternas olika erfarenheter. Dessa hinder har uppstått i relation till religiösa uppmaningar gentemot kvinnan. Det framkommer även att hindret som uppstått under fastetiden har grundat sig i att respondenterna inte haft energin till att delta i vissa moment. Majoriteten av deltagarna upplevde att klädseln var en påverkande faktor till deltagandet i undervisningen. För tjejerna handlade det om en känsla av obehag eftersom vissa rörelser medförde att klädseln framhävde kroppens former. När det sedan handlar om möjligheter så upplever majoriteten av respondenterna att de under simningen fick möjlighet att komplettera simningen genom andra examinationsformer separat från den övriga klassen och i synnerhet i en miljö utan det manliga könets närvaro.

5.2.1 Dans

Det vanligaste förekommande och primära hindret inom dans för respondenterna har inte varit självaste dansandet utan snarare beröringen och interaktionen med det motsatta könet. Nedan ser vi exempel på de olika upplevelserna som fem respondenter upplevt i relation till momentet rörelse och dans.

Melissa hade tankar i högstadiet som uppstod om att “man inte ska röra det andra könet” och ville inte dansa med en kille på danslektionerna. Hon avslutar med att säga “men i gymnasiet upplevde jag inte sånt eftersom vi inte hade dans eller simning”.

Nadja upplevde också att det var obekvämt med dans men nämner att det inte var ett hinder. “Det var ganska jobbigt att dansa vals med en kille för mig säger hon, liksom många andra icke religiösa tjejer”.

Sabrina berättar att hon hade inget emot momentet dans men att hennes föräldrar hade något emot det. “Mina föräldrar tog upp det med mina lärare och min lärare ansåg att jag kunde delta i undervisningen eftersom man inte ska skilja på könen och för min lärare handlade det om en fråga om jämlikhet”.

Sarah berättar att hon under danslektionerna upplevde obehag då hon berättar att “det inte var skönt att dansa med killar som man inte känner så bra i klassen”.

Aisha nämner att obehaget var under pardansen med killarna. “Jag kommer ihåg att jag ändå deltog men att jag undvek kontakt med killarna när jag inte var tvungen och jag ville helst inte att läraren som var en kille skulle visa exempel på mig.”

5.2.2 Simning

Under momentet simning finns det fem respondenter som finner det utmanande av att delta i simningen. Eleverna nämner att de behöver visa mer hud i detta moment i jämförelse med andra moment. De utmaningar som framkommer främst är att respondenterna inte varit bekväma med att bära burkini eller att simma med kläder tillsammans med det motsatta könet. Nedan finner vi exempel på respondenternas upplevelser av momentet simning och hur deras religiösa utmaningar påverkade dem.

Melissa nämner att klädseln har påverkat under simningen. Hon påpekar att “då kanske man måste ha burkini och många vad jag vet är inte vana med det.” Vidare berättar hon att de möjligheter hon fick utifrån hennes religiösa bakgrund i idrottsundervisningen var under simningsmomentet. “Första året så bad vi om tillåtelse om att simma separat från killarna och att någon kvinnlig simlärare bedömer oss där. Jag tycker det finns många möjligheter men allt handlar om vilken lärare man har” berättar Melissa.

Nadja hade inte fått några möjligheter alls i idrottsundervisningen, hon nämner att hon själv fick se till att lösa simningen utanför skoltid på egen hand när hon inte var med i simundervisningen.

Sabrina berättar att “anledningen till varför jag fick betyget E var för att jag inte deltog i simningen då det inte fanns andra möjligheter att genomföra momentet.” För Sabrinas del handlade det mycket om att kunna vara bekväm med att bära burkini och detta vågade hon inte göra i helklass.

Sarah var inte med på simningen under gymnasiet och anledningen till det var att hon inte heller har simmat under hela grundskolan. “Lärarna har varit okej med det varje gång när jag har sagt att jag inte kan delta och därför valde jag att inte göra det”. Sarah berättar att de fick möjligheten att ha separat simundervisning där tjejer och killar simmade separat men hon valde inte att delta under de tillfällena heller och säger. “Jag fick möjligheten att få betyget D fast om jag inte valde att delta i simningen.” En annan möjlighet som Sarah fick var att komplettera med skriftliga uppgifter i de praktiska momenten. “Till exempel så deltog jag inte i simningen och då fick vi skriva om det. Det handlade om HLR och hur en räddning går till.”

Aisha nämner att på gymnasiet så hade hon inga hinder i att delta i simningen utan hon använde burkini. I grundskolan i årskurs åtta var det dock ett tillfälle där både tjejer och killar skulle simma samtidigt. Aisha ville dock inte visa upp sig i burkinin, det var när hon precis hade börjat bära sjal så hon fick möjlighet att simma i en annan simhall och filma det, sedan skicka till läraren.

5.2.3 Fasta

Under ramadan så avhåller man sig från både dryck och mat från soluppgång till solnedgång. Detta har medfört att respondenterna upplevt trötthet och törst under dagen men inte så att det har medfört något hinder. Respondenterna har klarat av att delta under idrottsundervisningen. Nedan finner vi svar på vad två av respondenterna har upplevt.

Sabrina berättar att “när jag fastade så försökte mina lärare vara snälla och sa att jag inte behövde delta i undervisningen fastän jag ansåg att jag skulle klara av det.” Detta tyckte Sabrina

var något positivt då läraren hade förståelse och gav henne möjligheten till att vila eller avstå från lektionen.

Ines nämner att det bara fanns lite hinder och detta var under ramadan, hon säger att “jag åt inte eller drack något under dagen så jag var trött och seg, då kändes det tufft att delta men jag valde att inte skippa idrottslektionerna.” Vidare nämner hon att möjligheterna i undervisningen var att läraren tog hänsyn till att hon och andra fastade. Läraren kom med andra förslag på uppgifter och kompletteringar. Hon nämner också att detta “beror mycket på vilken lärare man har men vi kände aldrig någon press på att delta under fastan”.

5.3.4 Klädsel

Klädsel har även varit utmanande för respondenterna, i synnerhet under gymnastiken och simningen. Några av respondenterna nämner att i och med bärandet av tjockare och pösiga kläder så medför det att kläderna antingen åker upp under exempelvis hjulning eller andra gymnastiska övningar. Ombytet efter simningen anses också vara ett förekommande hinder på grund av att ombytet framför andra upplevs obekvämt. Nedan finner vi exempel från respondenternas upplevelser.

Melissa benämner att kullerbyttor och hjulning var rörelse som var utmanande då det kunde medföra att man exponerade vissa delar av kroppen. “När man hjula så åker tröjan upp och magen kan synas” berättar Melissa. Hon nämner att hindret i undervisningen kan vara klädseln då muslimska tjejer oftast måste ha tjockare kläder vilket medför att idrotten blir jobbigare. Avslutningsvis berättar Melissa att hon inte kände sig utanför, “det var ju ändå mitt eget val att ha sjal och dessa tjocka kläder på mig”.

Sarah berättar att många övningar som de fick göra i undervisningen var obekväma och detta var framförallt på grund av klädseln. “Vi fick göra någon samarbetsövning där vi skulle bygga pyramid och klättra på varandra, jag gjorde det men jag tyckte inte att det var skönt. Vi fick också bära varandra på axlarna, ingen bar mig på axeln och jag bar inte heller någon”.

Aisha förklarar att hon var tveksam i att genomföra isvaken under friluftslivet som egentligen var obligatoriskt eftersom själva momentet innebar att springa in och byta om efteråt. Hon

brukade undvika att duscha utan bara fräscha upp sig med papper efter lektionerna. Därför hoppade hon över detta momentet då hon inte hade möjligheter till att byta om.

Nadja klargör att hon inte hade några problem med klädseln, hon använde sig av en burkini under simningen och hade på sig pösiga kläder under skolidrotten.

Sabrina påpekar att klädseln inte varit ett hinder för hennes deltagande i idrotten. Hon har använt sig av träningstights och stora funktionströjor under simningen och pösiga kläder i övriga moment.

Ines berättar att hon tog på sig pösiga och långärmade kläder under skolidrotten för att inte framhäva kroppens former och att kläder inte varit ett hinder för henne att delta i undervisningen.

5.3 Idrottslärares kunskaper för att förstå muslimska tjejer

I denna fråga har tjejerna svarat att en idrottslärare bör ha goda kunskaper om religionen och vara påläst för att kunna bemöta elever med religiös bakgrund. Nedan lyfts exempel på vad tjejerna anser är viktigt för idrottsläraarna.

Melissa anser att verktygen lärarna i idrott och hälsa bör ha är “att man som lärare inte utgår utifrån vad folk säger utan att lärarna utbildar sig själva.” Hon berättar att inom religion har man olika och även egna åsikter vilket kan medföra förvirring hos lärare. Hon berättar att “elever kan utnyttja sin situation i undervisningen och därför bör lärarna ha goda kunskaper”. Vidare utvecklar Melissa en tankegång om att den mångkulturella skolan påverkar hur villig en lärare är att lära sig om elevernas bakgrund. “När en skola är mångkulturell har alla sina egna kulturer och då förstår och ser läraren mönstret hos de kulturella eleverna.” Däremot nämner Melissa att om en lärare endast har en elev som är annorlunda jämfört med resten blir det svårare att förstå för läraren de svårigheter och utmaningar, eftersom “läraren själv är uppvuxen med sin egen kultur och tankesätt”.

Nadja berättar att “man som lärare är mer självkritiskt mot sina fördomar. Asså det behöver inte vara jättegrova fördomar, oftast brukar man få den kommentaren “a men asså” kan du inte simma med oss den här dagen”.

Sabrina nämner att lärarna behöver ha allmänbildning, “de behöver bara veta utan att lägga en värdering i det” och fortsätter med att ge exempel på att det inte hjälper om läraren säger “bada bara utan sjal och försöker övertyga eleven om något som inte är ens egna uppfattning.” Hon hävdar att det lärare kan göra är att kunna acceptera elevernas val om tro och ge eleverna möjligheter utifrån det.

Ines poängterar att man som idrottslärare kan införskaffa låne-burkinis och även ha en förståelse om plikten inom religionen. Hon nämner att man som lärare ska ha goda kunskaper om elevernas bakgrund och anpassa undervisningen utifrån individen. “Läraren bör ta hänsyn till att många tjejer som bär sjal inte haft möjligheten till att lära sig simma och istället ge dem enklare uppgifter som är elev anpassat och ges mer tid även i gymnasiet.”

Sarah klargör också att man som lärare borde vara mer påläst inom religion och “inte bara islam, utan andra religioner som också begränsas av vissa saker”. Därmed anser hon att lärarna bör gå på en kurs om vad man bör tänka på och vara redo på att hjälpa med andra aktiviteter eller kompletteringar i undervisningen.

Aisha berättar att läraren bör “vara grundläggande påläst i islams generella regler och att på bättre sätt lösa det här med simningen”. Hon nämner även att “läraren borde komma med andra kompromisser kanske, t.ex. att filma sig och skicka eller få en kvinnlig lärare”.

5.4 Lärarens interkulturella kunskaper om islam utifrån elevernas upplevelser

Respondenterna anser att deras idrottslärare inte besitter några kunskaper om deras religion utan visar snarare en förståelse över valen tjejerna gjorde att ex. inte delta i undervisning på grund av deras religiösa skäl. Läraren visade även en förståelse över olika situationer som tjejerna upplevt varit en religiös utmaning, och därmed försökt komma på lösningar. Nedan finner vi exempel från respondenterna om deras uppfattning av lärarens kunskaper om islam.

Melissa anser att idrottsläraren inte har kunskaper om religionen islam, däremot var läraren förståelig över hennes situation.

Nadja hade tre olika lärare på gymnasiet. En av de var muslim och "han förstod liksom grejen med trosuppfattningen i idrott". Detta medförde att han var mer förståelse när det kom till simningen, "då han förstod att jag och andra som inte kan simma med killar fick göra det självmant". Vidare nämner hon att "de andra två lärare hajade inte så mycket."

Sabrina upplever att idrottsläraren hon har haft hade absolut inga kunskaper om hennes religion. Däremot berättar Sabrina att hon inte har fått något dåligt bemötande på grund av hennes val av att inte delta i undervisningen. Hon berättar vidare att hon inte har blivit särbehandlad på grund av det.

Ines tror inte att idrottslärarna hade kunskaper men däremot förstod läraren "när man nämnde att man fasta under ramadan och de var alltid förståeliga ifall man hade en anledning till att inte kunna delta på grund av religionen". Hon nämner att läraren tog hänsyn och kom med andra förslag på uppgifter.

Sarah säger "nej, inte direkt men läraren kanske hade förståelse eftersom han inte ifrågasatte de val jag tog i undervisningen". Vidare berättar Sarah att hon på något sätt upplever att läraren ändå hade koll på religionen eftersom han inte ifrågasatte.

Aisha berättar att hon inte visste om läraren hade kunskaper eftersom "de tvingade mig aldrig att göra saker jag inte ville". Hon nämner att ämnet religion inte diskuterades i idrottsundervisningen och att hon inte blev särbehandlad på grund av sin religiösa trosuppfattning.

6. Diskussion

Syftet med denna studie är att undersöka muslimska tjejers upplevelser av deltagandet i idrottsundervisningen. Utifrån intervjuresultaten kommer vi här nedan diskutera studiens frågeställningar.

Det som tjejerna har upplevt under idrottsundervisningen är bland annat klädselkravet som på ett eller annat sätt blivit ett hinder för deras deltagande i undervisningen. Respondenterna diskuterar att kläderna har varit en utmaning i undervisningen och att kläder kan vara ett hinder för en muslimsk tjej i ämnet idrott och hälsa. Liknande slutsatser drog Robinson (2018) som presenterade att skillnaden mellan kristendom och islam är just klädselkravet och att skolorna i Västeuropa är uppbyggda utifrån kristna och västerländska värderingar. Detta kan vara en av anledningarna till varför muslimska tjejer upplever att klädselkravet påverkar idrottsundervisningen, då det är skilda normer beroende på kulturen och religionen i landet. Det blir därmed en utmaning för tjejer som inte har liknande klädsel då de behöver anpassa sig till de nya normerna. Ifall dessa klädselnormer går emot religionen skapas det då en utmaning av att kunna delta i idrottsundervisningen. Muslimska tjejers klädselval under idrottsundervisningen kan ses som annorlunda från andra tjejer i svenska skolorna. Detta kan i sin tur leda till en assimilering genom att olika kulturer möts och skapar en gemensam kultur eller normer. Vi anser att slöjan inte är en avvikelse i det svenska samhället då alla har religionsfrihet som bland annat innefattar friheten att bära religiös betingad kläder. Däremot är inte slöja en del av majoritetens normer i samhället vilket medför att tjejerna i studien upplever så som de gör.

Kravet på klädseln har bland annat varit utmanande inom simningen, då det krävs att tjejerna bär burkini eller simmar med kläder tillsammans med det motsatta könet. Dessa slutsatser finner vi även i tidigare forskning som presenterar att simundervisning har varit utmanande för tjejer med islamisk bakgrund. De muslimska tjejerna behövde ha kvinnliga instruktörer i simningen och andra fysiska aktiviteter för att kunna delta. Skillnaden mellan vår studie och tidigare forskningsresultat är att tjejerna i vår studie fått andra möjligheter att visa sina simkunskaper vid brist på en kvinnlig instruktör. I studien av Hamzeh och Kimberly (2012) fick inte tjejer med islamsk bakgrund möjligheten att visa sina simkunskaper och på något sätt begränsades av religionen vid närvaro av en manlig lärare. Vårt resultat kan bland annat kopplas till att Sveriges skolor arbetar utifrån segregering då läraren har funnit en

gynnsam miljö för den enskilda eleven i undervisningen. Många av tjejerna ansåg att en segregering kan vara bra främst inom simningen då tjejer som vill kan simma separat eller med en kvinnlig instruktör för att känna sig bekväma.

Det som kan noteras är att i studien har de flesta tjejerna deltagit i idrottsundervisningen och detta kan eventuellt förklaras utifrån tjejernas klädkategori. Inom islam finns det fyra kategorier som kvinnor eller tjejer är indelade i som tidigare nämnts. I denna studie presenteras det att tjejerna har antingen kategori två eller tre. Det som kan konstateras utifrån resultatet är att oavsett om tjejerna är i kategori två eller tre, så påverkar det inte deras deltagandet och det slutliga betyget i ämnet idrott och hälsa. Om vi däremot skulle ha tjejer från kategori fyra skulle resultatet kunna se annorlunda ut, men även vissa andra tjejer från samma klädkategori som i denna studie kan uppleva annorlunda beroende på tidigare erfarenheter. Vi anser att det handlar nog främst om hur religiöst en individ är och hur pass begränsad man väljer att vara utifrån religionens regler. Det kan också handla om individuella intressen till ämnet idrott eller hur engagerat man som elev är att få ett slutbetyg i ämnet idrott och hälsa.

Det är väldigt utmanande som lärare att anpassa sig till både elevernas religion och att inte göra skillnader mellan könen i undervisningen. Som tidigare nämnts så presenteras det i läroplanen (Skolverket, 2011) att skolan ska främja förståelse för andra människor men samtidigt inte diskriminera kön. Trots skolans uppdrag om att fostra elever in i demokratin med tolerans mot våra medmänniskor så upplever elever med utländsk bakgrund att de tillhör minoriteten och det avvikande (Sawyer & Kamali, 2006). Detta medför att det på ett eller annat sätt krockar med vi och de tänkandet. Exempelvis att ha separat idrottsundervisning för tjejer och killar för att inkludera muslimska tjejer medför att lärarna bland annat själva förstärker "vi och de" synen i skolan och därmed skapar nya normer i samhället. Det går även emot det som står i läroplanen om att inte diskriminera eller särskilja mellan könen.

Dock handlar det också mycket om hur en elev tar hänsyn till den segregering i undervisningen, som Sarah berättar, även om hon fick de möjligheterna i simundervisning valde hon ändå att inte delta. Detta kan kopplas till tidigare studier skriven av Hamzeh och Kimberly (2012) som diskuterar att muslimska tjejer drar sig tillbaka från fysisk aktivitet, fast om de kan delta i lika stor utsträckning som en icke-muslimsk tjej. Det handlar nog främst om personens intresse till ämnet. Som exempelvis Sarahs situation, då hon berättar att hon tyckte om att vara begränsad på grund av hennes religionen eftersom hon inte gillar idrott. Lärares arbetssätt är också en avgörande faktor som avgör om elever väljer att delta i

idrottsundervisningen eller inte. Som Sarah beskriver så har det alltid varit "okej" för henne att inte delta i simundervisningen, vilket också har medfört att hon inte har gjort det under hennes skolor. En slutsats som kan dras av denna studie är att religionen kan vara en påverkande faktor för deltagandet i idrottsundervisningen hos muslimska tjejer. Det som är avgörande för om individen i slutändan deltar i idrottsundervisningen eller inte, är dock individens eget intresse och möjligheten till att välja andra alternativa vägar för deltagande.

I artikeln av Aboul-Enein (2016) nämns det att Koranen framhåller vikten av att vara fysiskt aktiv. Studien av Benn, Dagkas och Jawad (2011) visar även att många ungdomar hade positiva attityder till idrott och att vissa föräldrar ansåg hur viktigt det var med fysisk aktivitet. Det framkommer även i vår studie liknande upplevelser där en av tjejerna nämner att ämnet idrott och hälsa inte har varit ett hinder i skolan. Detta är främst för att hennes religion framhäver vikten av att vara fysiskt aktiv. Hon berättar att det är viktigt att ta hand om sin kropp, motionera och äta rätt. Det är viktigt att notera att tjejerna själva med egen vilja har valt att delta i de olika momenten i idrottsundervisningen även fast de upplevt religiösa begränsningar. Detta är något som skiljer sig från tidigare studier då tjejerna inte heller nämner att ämnet idrott och hälsa inte är lämpligt för muslimska kvinnor. I studien påvisar respondenterna att muslimska tjejer kan delta i ämnet idrott och hälsa om de själva vill och skapar möjligheter till det.

I vår studie framkom det att tjejerna upplevde obehag i momentet dans på grund av att man inom religionen "inte ska röra det andra könet". Undvikandet av att dansa och att vara närvarande med killar i samma rum handlar om att tjejerna inte bör göra några rörelser som kan vara sexuellt förknippade när killarna tittar på (Walseth & Fasting, 2003). Utifrån religionen islam kan detta skapa *fitna* vilket innebär frestelse, då muslimska tjejer kan vara anledningen till att en kille kan känna frestelser (Zetterstéen, 2003). Detta medför att muslimska tjejer bör ta hänsyn till sina kläder och rörelser, vilket kan skapa hinder i idrottsundervisningen. I studien har alla tjejer valt att dansa med killar och delta i momentet dans trots att tidigare studier visar att momentet dans har varit en av de största svårigheterna för muslimska tjejer.

En annan likhet som framkommer i vår studie är när Sabrina nämner att hennes föräldrar var emot att hon dansade med killar i idrottsundervisningen, och kontaktade skolan för att hitta andra lösningar. Föräldrars åsikter om att religionen och kulturen går emot deltagandet i idrottsundervisningen är något även Benn, Dagkas och Jawad (2011) nämner i sin studie. Författarna framhåller att flera föräldrar ansåg att skolan behöver skapa bättre förutsättningar

och inkluderande miljöer för muslimska ungdomar. Med detta ansåg föräldrarna att tjejer och killar bör ha en separat undervisning. Det är däremot viktigt att påpeka att det endast var en av tjejerna som berättade att deras föräldrar var emot deltagandet i idrottsundervisningen på grund av religionen. De andra tjejerna nämnde inte att deras föräldrar hade involverat och bekymrat sig över deras döttrars deltagande i ämnet idrott och hälsa.

Det som också upplevdes svårt och utmanande för tjejerna i idrottsundervisningen var fastan. Likt tidigare forskning som Dagkas (2007) presenterar så är det utmanande för lärare i undervisningen under ramadan månaden att involvera eleverna och inte låta dem avstå från deltagandet. Under ramadan månaden blir det en tydlig kulturkrock för dessa tjejer i idrottsundervisningen. När lärarna är medvetna om dessa kulturer så medför det också att de kan skapa en ömsesidig respekt och skapa en miljö där tjejerna får delta utan att det blir stora skillnader och diskrimineringar, vilket tjejerna i vår studie har upplevt. Under denna period är även tjejerna kritisk medvetna om de kulturella mötena och på något vis försöker komma över hindret genom att delta så gott de kan.

Med utgångspunkt i det interkulturella perspektivet upptäcks det att tjejerna upplever lärarnas religiösa hantering på olika sätt. Majoriteten av lärarna har anpassat undervisningen för att underlätta och skapa förutsättningar för religiösa elever och för att kunna nå kunskapskraven. Utifrån det interkulturella perspektivet som Lahdenperä (2008) nämner syns skillnader i respondenternas svar kring lärarna som var villiga att anpassa undervisningen och de lärare som inte gjorde det. En avgörande faktor i den frågan kan vara hur stort behovet av anpassning för religiösa elever är i just den skolan, vilket därmed avgör i vilken grad läraren är villig att anpassa sin undervisning utifrån religiösa avseenden. Lärarens interkulturella kunskaper är en avgörande del för att skapa förutsättningar för alla elevers deltagande. Därutöver är det också väsentlig för att kunna hantera elever som upplever religiösa hinder i undervisningen, då en interkulturell pedagogisk kompetens innefattar att kunna kommunicera och förstå elevernas religiösa utmaningar samt ha kunskap i konflikthantering.

Respondenternas upplevelser kring lärarens interkulturella kompetens visar att majoriteten av lärarna besitter kunskap om religiös bakgrund men att det inte diskuteras i större utsträckning under idrottslektionerna. Detta är en viktig komponent i hanterandet av religiösa utmaningar utifrån elevernas upplevelser. Med hänsyn till det interkulturella perspektivet och pedagogiska kompetensen är det viktigt för läraren att ha en god förståelse, kommunikation och hantering av utmaningar som kan förekomma i skolan. Utifrån Lahdenperäs (2008) definition av

interkulturalism och att de etiska värdena som ska innefatta ömsesidig respekt, tolerans, jämlikhet, demokrati och social rättvisa påvisar att tjejerna inte upplevde att deras idrottslärare besatt några kunskaper kring deras religion. Tjejerna upplevde att den interkulturella kompetensen fanns hos idrottslärarna.

Dagkas (2007) presenterar liknande slutsatser om att idrottslärares kunskaper, metoder i undervisningen och en förståelse till muslimska studenter är begränsad. Majoriteten i studien nämner att lärarna i idrottsundervisningen bör ha grundläggande kunskaper och vara pålästa för att ha större förståelse och kunskaper till att ge nya uppgifter eller liknande kompletteringar. Anledningen till varför lärarna bör ha kunskaper inom religion är för att religiösa elever inte ska utnyttja sin situation i undervisningen och för att inte slippa undan undervisningsmoment som de inte är hindrade från att delta i av religiöst syfte. Detta kan bland annat kopplas till Sarahs situation, då hon valde att inte delta i simundervisningen för att hon hade lärare som tillät henne att avstå från om muslimska tjejer inte har någon begränsning vad gäller simning i sig. Utan istället har problem med att det sker i närvaro av det manliga könet. Lärares kunskaper inom olika religioner och kulturer i skolans värld kan också handla om det Melissa berättar om. Det vill säga att den mångkulturella skolan påverkar hur villig en lärare är att lära sig om elevernas bakgrunder. Har en lärare flera muslimska tjejer i undervisningen blir läraren mer eller mindre tvungen att införskaffa sig kunskaper för att kunna involvera och inkludera tjejerna i undervisningen. Däremot om det är enstaka tjejer som inte väljer att delta i undervisningen kan läraren nonchalera elevernas behov och inte finna alternativa lösningar.

6.1 Metoddiskussion

Tillämpningen av intervjuer som metod kan medföra att det finns större marginal för egen tolkning av materialet som i sin tur kan påverka studiens resultat. Respondenternas svar kan komma att påverkas av hur vi ställt följdfrågorna och ifall de förstått frågan såsom vi själva tolkat det. Likt det Kvale och Brinkman diskuterar är det också viktigt att man som intervjuare tänker på informerade samtycket sker men även också "hur mycket information som ska ges när den ska ges" (2014, s.108). Vi upplevde som intervjuare att för mycket information skulle kunna spegla respondenternas svar och därför valde vi kort nämna varför vi har utför denna undersökning och vad syftet i undersökningen är. Likaså var det väldigt utmanande vid intervjufrågorna att ställa rätt fråga till tjejerna för att inte vrida svaret till något och visa för mycket detaljinformation om vad vi söker efter. Av den anledningen har vi försökt att vara så neutrala som möjligt under intervjuerna.

Något som också uppmärksammades under intervjun var att vissa tjejer var lite medveten om deras svar och hur de skulle svara för att inte visa ett "negativt" syn på religionens påverkan. Likt det Kvale och Brinkman nämner så kan intervjuer leda till att intervjudeltagarna "avslöjar saker som de senare kanske ångrar att de delade med sig av" (2014, s.110). Detta upplevdes under intervjuerna där tjejerna som var mer bekväma vågade prata och diskutera allt de hade upplevt. Däremot för vissa tjejer var vi tvungna att anstränga oss och få fram svar till frågorna. I framtida undersökningar kanske man som intervjuare kan förbereda deltagarna genom att skicka intervjufrågorna innan där de får tid till att reflektera på frågorna som vi ställer. Däremot finns det säkert fördelar och nackdelar med att få frågorna i förväg vilket också kan påverka resultatet en hel del.

"Forskarens integritet är en avgörande roll för den vetenskapliga kunskapens kvalitet och hållbarhet i de etiska besluten som fattas under undersökningens gång" (Kvale & Brinkman, 2014, s.111). Snarlikt författarna anser vi också att vi som forskare har en avgörande roll för studiens helhet. Vi som skribenter har egna åsikter, erfarenheter och inte minst sagt egna trosuppfattningar vilket medför att vi har våra förutfattade meningar om hur vi ser saker i dagens samhälle. För att undvika att påverka studiens resultat hävdar Kvale och Brinkman även att man som skribent tar hänsyn till sina åsikter och försöker vrida och vända och se till att det inte finns egna tolkningar i studien (2014). För att kunna lyckas med det har vi därmed haft en hög vetenskaplig kvalitet på den kunskap som vi har producerat i resultatet, där vi har transkriberat ord för ord och varit korrekta och representativa för forskningsområdet.

6.2 Vidare forskning

Inom området religiösa hinder och undervisningen i ämnet idrott och hälsa så finner vi inte ett större antal av svenska studier kring ämnet och elevernas egna upplevelser. Det som skulle vara givande är att jämföra vår studie med hur religiösa utmaningar och hinder bemästras i hela Sverige från både lärarens synvinkel och elevernas upplevelser. Likaså skulle det vara intressant att utföra en kvantitativ studie där flera muslimska tjejer deltar för att kunna se om tidigare forskning om muslimska tjejers deltagande i idrott och hälsa undervisningen även stämmer när man har flera deltagare. Det finns olika urval som kan bidra till olika former av studier och därmed kan vara intressant att fortsätta att forska vidare inom. Ett exempel är att fokusera på tjejernas slutliga betyg i ämnet idrott och hälsa och se om de drar paralleller med

religionen eller deras personliga intresse till idrott. Det skulle också vara intressant att se om det blir skillnad i resultaten om man endast fokuserar på ett av de klädselkraven som islam har för att undersöka deras upplevelser kopplad till ämnet idrott och hälsa.

Det är svårt att säga om religion är ett hinder för deltagandet i undervisningen av idrott och hälsa eller om individuellt intresse spelar större roll då tjejerna har en stor variation av olika betyg inom ämnet. Vi skulle kunna se ett tydligare samband om urvalet av tjejer hade samma betyg, och undersöka om det fanns en koppling mellan upplevelsorna utifrån den religiösa bakgrunden och det slutliga betyget i ämnet idrott och hälsa. Det som också uppmärksammas är tjejernas religiösa bakgrund utifrån klädselkategorin. Likt betygen skulle det också vara intressant att se ifall resultaten förändras om man väljer tjejer endast från samma klädselkategori.

7. Slutsatser

Sammanfattningsvis kan slutsatserna av studien påvisa att alla tjejer i studien inte upplever att deras religion är ett hinder i deltagandet i ämnet idrott och hälsa. Detta är något som går i strid med den etablerade forskningsläget där forskare från andra länder har poängterat att muslimska tjejer upplever hinder av att delta i fysisk aktivitet. Vårt resultat framhäver att endast en av tjejerna tydligt nämner att religionen har varit ett hinder utifrån hennes religion. Två andra tjejer upplevde snarare utmaningar i idrottsundervisningen. De delmoment som hälften av tjejerna upplevde hinder och utmaningar i var simning och dans. Inom dessa moment upplevde de svårigheter med att ha gemensamma lektioner och närkontakt med det motsatta könet som inte är accepterad inom islam. Trots hindren och problemen i ämnet idrott och hälsa har tjejerna fått andra möjligheter och själva funnit vägar till att nå målen i ämnet, vilket kan vara en anledningarna till varför tjejerna i vår studie upplever som de gör. Undervisningen och elevernas möjligheter i Sverige kan vara annorlunda jämfört med andra länder och detta kan vara en orsak till att vårt resultat påvisar motsatsen till tidigare forskning. Resultaten framhäver även att samtliga tjejer i studien upplever att idrottslärarna inte besitter några kunskaper om deras religion men däremot hade lärarna interkulturell kompetens. Vidare ansåg tjejerna att idrottslärare i större utsträckning bör ha allmän kunskap om religionen för att kunna komma med alternativa lektionsupplägg och examinationsuppgifter i delmoment som dans och simning för att underlätta för muslimska tjejer i undervisningen.

8. Käll- och litteraturförteckning

Aboul-Enein, B. (2016). Health-Promoting Verses as mentioned in the Holy Quran. *Journal of Religion and Health*, 55(3). 821-829. Doi: 10.1007/s10943-014-9857-8

Andersson, D. & Sander, Å. (red.) (2009). *Det mångreligiösa Sverige: ett landskap i förändring*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Armour, K.M. & MacDonald, D. (red.) (2012). *Research methods in physical education and youth sport*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.

Asad, Muhammad. 1998. *Koranens budskap*. Stockholm: Proprius

Carrol, B. & Hollinshead, G. (1993). Ethnicity and conflict in physical education. *British Educational Research Journal*, Vol. 19(1), s. 59-76.

Denscombe, M. (2010). *The good research guide [Elektronisk resurs] for small-scale social research projects*. (4th ed.) Maidenhead: Open University Press. URL: Hämtat från: <https://www.dawsonera-com.till.biblextern.sh.se/abstract/9780335241408>

Elmeroth, E. (2008). *Etnisk maktordning i skola och samhälle* (1. uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur. Online

Esposito, J., & Torhell, Sven-Erik. (2011). *Islam : Den raka vägen* (2., [rev. och uppdaterade] uppl.. ed.). Lund: Studentlitteratur.

Gerle, E. (2000). *Mångkulturalismer och skola?: [från Utbildningsdepartementets värdegrundsprojekt]*. Stockholm: Utbildningsdepartementet

Gordon, Milton M. (1964). *Assimilation in American life: the role of race, religion, and national origins*. 2. pr. New York: Oxford Univ. Press

Göndör, Eli (2019). *Religionskollision: minoritet, majoritet och toleransens gränser*. [Stockholm]: Timbro förlag

Haag, Eva-Lena, & Risenfors, Signild. (2007). *Jämställdhet, islam och framtidsdrömmar: En intervjustudie om muslimska gymnasieflickor*. Hämtad från: <http://hv.diva-portal.org/smash/get/diva2:201208/FULLTEXT01.pdf>

Hamzeh, M. & Kimberly L. Oliver (2012). *Because I Am Muslim, I Cannot Wear a Swimsuit: Muslim Girls Negotiate Participation Opportunities for Physical Activity*.

Birmingham, UK. Hämtat från:

https://www.researchgate.net/publication/229324111_Because_I_Am_Muslim_I_Cannot_Wear_a_Swimsuit_Muslim_Girls_Negotiate_Participation_Opportunities_for_Physical_Activity

Hassmén, N. & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. (1. uppl.) Stockholm: SISU idrottsböcker.

Haug, P. (1998). *Pedagogiskt dilemma: Specialundervisning*. Skolverket. Stockholm: Liber Distribution.

Jiwani, N & Rail, G. (2010). *Islam, Hijab and Young Shia Muslim Canadian Women's Discursive Constructions of Physical Activity*. Human Kinetics, Inc. Hämtat från: http://www.researchgate.net/publication/279654419_Islam_Hijab_and_Younghttp_Shia_Muslim_Canadian_Women%27s_Discursive_Constructions_of_Physical_Activity

Kahan, D. (2013). Islam and Physical Activity: Implications for American Sport and Physical Educators. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 74(3). 48-54. Doi: 10.1080/07303084.2003.10608470

Koranen. (4., oförändr. uppl.) (2003). Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur. (978-91-44-10167-5)

Kylén, J. (2004). *Att få svar: intervju, enkät, observation*. (1. uppl.) Stockholm: Bonnier utbildning

Lahdenperä, P. (2008). *Interkulturellt ledarskap: förändring i mångfald*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lantz, A. (2013). *Intervjumetodik*. (3., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Larsson, H. (2007). Lika för alla – Om likabehandling i idrott och hälsa. I H. Larsson, (Red.). *Idrottsdidaktiska utmaningar*. (s. 233 – 249). Stockholm: Liber AB.

Larsson, H. (2017). Undervisning i idrott och hälsa: mellan traditionella könsnormer och religionsfrihet. *Tidskrift för genusvetenskap*. (2017(38):3, s. 102-112).

Larsson, Håkan; Fagrell, Birgitta; Johansson, Susanne; Lundvall, Suzanne; Meckbach, Jane & Redelius, Karin. (2009). *Jämställda villkor i idrott och hälsa - med fokus på flickors och pojkars måluppfyllelse*. Stockholm: Skolverket.

Lorentz, H. (2018). *Interkulturell pedagogisk kompetens: Integration i dagens skola* (Upplaga 2.. ed.). Lund: Studentlitteratur.

Lundvall, S. (2009). Idrott, mångfald och genus– *Hur blir svensk idrott mer färgrik och inkluderande?* Stockholm: GIH.

Hämtat från:

https://www.researchgate.net/profile/Suzanne_Lundvall/publication/335220167_Idrott_mang_fald_och_genus_-

[_hur_bli...
_hur_bli_svensk_idrott_mer_fargrik_och_inkluderande_Sport_multiculturalism_and_gender](https://www.researchgate.net/profile/Suzanne_Lundvall/publication/335220167_Idrott_mang_fald_och_genus_-hur_bli...)

=

[_How_to_make_Swedish_sport_more_including_ad_colourful/links/5d57dc51299bf151bada14ff/Idrott-mangfald-och-genus-hur-bli-svensk-idrott-mer-faergrik-och-inkluderande-Sport-multiculturalism-and-gender-How-to-make-Swedish-sport-more-including-ad-colourful.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Suzanne_Lundvall/publication/335220167_Idrott_mang_fald_och_genus_-hur_bli...)

Nationalencyklopedin. (u.å). *Hinder*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/hinder> (hämtad 2021-01-17)

Nationalencyklopedin. (u.å). *Möjlighet*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/mojlighet> (hämtad 2021-01-17)

Nationalencyklopedin. (u.å). *Utmaning*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/utmaning> (hämtad 2021-01-17)

Patel, Runa & Davidson, Bo (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 4., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Pew Research Center. (2017) *Europe's growing Muslim population* [Elektronisk resurs]. Washington: Pew Research Center. Hämtad från: <https://www.pewforum.org/2017/11/29/appendix-a-methodology-europes-muslim-population/>

Robinson, D. (2018). Religion as an other(ed) identity within physical education: A scoping review of relevant literature and suggestions for practice and inquiry [Elektronisk resurs]. *European Physical Education Review*, 25(2), 491-511. DOI: 10.1177/1356336X17747860

Rosenqvist, J. (1996). Integration – ett entydigt begrepp med många innebörder. T. Rabe & A. Hill (Red.). *Boken om integrering idé, teori, praktik*. Malmö: Corona AB

Samuelsson, J. (2014). *Islam i Sverige. Nutid och framtid* [Elektronisk resurs]. Natur & Kultur.

Skolverket (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Hämtad från: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2705>

Skolverket. (2017). *Estetik, kultur och skapande*. [Hämtad 2020-12-19]. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/kultur-och-skapande>

Skolverket. (2018). *Inkludering-vad betyder det?* [Hämtad 2020-12-19]. <https://docplayer.se/109521783-Inkludering-vad-betyder-det.html>

Skolvärlden. (2017). *Lista: Sveriges religiösa friskolor* [Hämtad 2020-12-12]. Hämtad från: <https://skolvarlden.se/artiklar/lista-sveriges-religiosa-friskolor>

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Sawyer, L., & Kamali, Masoud. (2006). *Utbildningens dilemma demokratiska ideal och andrafierande praxis: Rapport* [Elektronisk resurs]. (Statens offentliga utredningar, 2006:40). Stockholm: Fritze. Hämtad från: <https://www.regeringen.se/contentassets/38b1c68cac07410db29c65910627d9e6/utbildningen-s-dilemma---demokratiska-ideal-och-andrafierande-praxis-sou-200640>

Tansin Benn, Symeon Dagkas & Haifaa Jawad (2011): *Embodied faith: Islam*,

religious freedom and educational practices in physical education, *Sport, Education and Society*, 16:1, 17-34.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad från: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Qaraḍāwī, Y. (2001). *The lawful and the prohibited in Islam*. Kuala Lumpur: Islamic Book Trust

Hämtat från: <http://www.usislam.org/pdf/Lawful&Prohibited.pdf>

Walseth, K. (2015) Muslim girls' experiences in physical education in Norway: What role does religiosity play? *Sport, Education and Society* 20(3): 304–322.

Walseth, K., & Fasting, K. (2003). Islam's view on physical activity and sport. *International review for the Sociology of Sport*, 38(1). 45–60. Doi: 10.1177/10126902030381003

Willander, E. (2019). *Sveriges religiösa landskap [Elektronisk resurs] samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet*. Stockholm: Myndigheten för stöd till trossamfund (SST). Hämtat från:

https://www.myndighetsst.se/download/18.3907b1d0169055cec1fa7a49/1554715170878/sverigesreligiosalandskap_utskrift.pdf

Wiltgren, K. (2016). *Etnicitet som resurs i skolan*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

9. Bilagor

9.1 Missivbrev

Hej!

Vi heter Gabriella Bacchar och Sevinc Qurbanova och studerar till att bli lärare inom ämnet Idrott och hälsa på Gymnastiska idrottshögskolan. Just nu skriver vi våra examensarbet, och vi har valt att skriva om vilka religiösa utmaningar och hinder som finns i Idrott och hälsa undervisningen kopplat till tjejer som bär sjal och praktiserar islam, samt hur dessa hinder hanteras.

Vi skulle gärna vilja intervjua dig för att få sin syn på studiens frågeställningar och det tar ca 20 minuter. Intervjun kommer ske digitalt via Zoom vid en tid och datum som vi tillsammans kommer överens om. Deltagandet är frivilligt och du kan välja själv ifall du längre fram inser att du inte längre vill delta.

Vi kommer att behöva spela in intervjuerna för att på bästa sätt kunna analysera och få fram ett resultat till vår undersökning. Inspelningen kommer att enbart användas i studiens syfte och din identitet kommer att vara anonym och inspelningen kommer att transkriberingen och du kan ta del av arbetet när det är klart.

Vi skulle vilja ha svar från dig ifall du har möjlighet att delta eller inte senast 9/11.

Du kan nå oss via mail eller telefon.

Tack så mycket!

Mvh

Gabriella Bacchar: 070xxxxxx, gabriella.bacchar@student.gih.se

Sevinc Qurbanova: 070xxxxxxx, sevinc.qurbanova@stundet.gih.se

9.2 Samtyckesblankett

Elevens upplevelser och tankar om hur religionen påverkar i ämnet idrott och hälsa.
Självständigt arbete på avancerad nivå

Du kommer att delta i denna undersökning som handlar att undersöka hur du som elev upplever att idrottsundervisningen har påverkats utifrån din religiösa bakgrund.

Jag har skriftligen informerats om studien och samtycker till att delta. Jag har fått möjlighet att ställa frågor om studien och är medveten om att alla uppgifter kommer att anonymiseras.

Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl. Genom att skriva under anger du även ditt deltagande i undersökningen.

Underskrift .....

Namnförtydligande .....

Ort och datum .....

Ansvarig för studien:

Sevinc Qurbanova och Gabriella Bacchar

Mail: qurbanovasevinc96@gmail.com

Mobil: 0763295596, 0709350253

Handledare:

Leif Yttergren

Mail: Leif.Yttergren@gih.se

9.3 intervjuguide

- Vad hade du för betyg i ämnet?
- Upplever du att din trosuppfattning påverkade deltagandet i idrottsundervisningen på gymnasiet? (På vilket sätt/exempel)
- Anser du att idrottsläraren har kunskaper om din religion?
- Vilka vanliga hinder förekommer i idrottsundervisningen och i vilka delmoment upplever du hindren i relation till religionen?
- Har din religiösa bakgrund medfört några möjligheter i undervisningen? (förtydliga: när du inte kunde delta i undervisningen vad fick du göra då?)
- Vilka verktyg/kunskap tycker du att läraren är i behov av för att på ett mer effektivt sätt bemöta och hantera religiösa hinder?
- Vad anser du att läraren har gjort bra?
- Vilken skola gick du i/ i vilken kommun ligger skolan i?

9.4 Litteratursökning

Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka elevernas upplevelser kring ifall deras religiösa bakgrund har någon påverkan på deltagandet i idrottsundervisningen.

- Upplever eleverna att deras religion påverkar deltagandet i idrottsundervisningen?
- Uppleverna tjejer att religionen medför ett hinder av att delta i idrottsundervisningen.
- I vilka/vilket delmoment har tjejerna upplevt hinder/möjligheter att delta i undervisningen?
- Upplever tjejerna att lärarna har kunskaper om deras religiösa bakgrund och i så fall kunnat arbeta utifrån det?

Vilka sökord har du använd?

Ämnesord och synonymer - Svenska	Ämnesord och synonymer - Engelska
Religion, kristendom, islam Idrott och hälsa, religion Interkulturell, kulturella utbyten	<i>Religion, christianity, islam</i> <i>Physical education, religion</i>

Var och hur har du sökt?

Databaser och andra källor	Sökkombination
Söderscholar (Södertörn högskolebibliotek) GIH Bibliotek Google Scholar	Religion + idrott och hälsa Religion physical education Interkulturalitet Religion i skolan Religion in school